

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jiřího Vyvadila a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci stěžovatele **A. – S., a. s.**, zastoupeného Mgr. Hanou Zahálkovou, advokátkou se sídlem v Brně, Příkop 4, za účasti **Finančního úřadu v Blansku**, se sídlem v Blansku, Smetanova 3, v řízení o kasační stížnosti podané proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 1. 3. 2004, č. j. 30 Ca 266/2003 – 36,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 1. 3. 2004, č. j. 30 Ca 266/2003 - 36, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 1. 3. 2004, č. j. 30 Ca 266/2003 - 36, byla odmítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí Finančního úřadu v Blansku (dále jen „finanční úřad“), kterou se stěžovatel domáhal ochrany před nezákonným zásahem, jenž spatřoval v tom, že finanční úřad nezahájil řízení o splnění podmínek osvědčení neplatnosti rozhodnutí ze dne 25. 2. 1999, č. j. 16695/99/283911/6619, ačkoliv ho k tomu stěžovatel vyzval. V odůvodnění napadeného usnesení krajský soud poukázal na § 85 s. ř. s. s tím, že v dané věci stěžovatel využil všech prostředků, které jsou zákonem připuštěny, aby dosáhl změny či zrušení rozhodnutí finančního úřadu, neboť proti němu podal odvolání, které bylo zamítnuto a následně žalobu, která byla rovněž soudem zamítnuta. Proto krajský soud uzavřel, že nezákonným zásahem správního orgánu ve smyslu § 82 s. ř. s. není úkon správce daně, kterým podle § 32 odst. 7 věta druhá zákona č. 337/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“) vyrozumí podatele o tom, že neshledal důvod pro ověření neplatnosti rozhodnutí a žaloba na ochranu před takovým úkonem správce daně není podle § 85 s. ř. s. přípustná.

V kasační stížnosti podané v zákonné lhůtě stěžovatel vyjádřil nesouhlas s odmítnutím své žaloby. Uvedl, že jsou mu známa usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 705/2000 ze dne 27. 2. 2001 a sp. zn. IV. ÚS 471/02 ze dne 6. 11. 2002, ve kterých se uvádí, že ústavní stížnost je nepřípustná podle § 75 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, z důvodu nevyčerpání všech procesních prostředků, které stěžovateli zákon k ochraně jeho práva poskytuje a podobnou argumentaci s odkazem na § 85 s. ř. s. uvádí krajský soud i v napadeném usnesení. Dále stěžovatel poukázal na nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 31/99 ze dne 15. 12. 1999. V návaznosti na tento nález vyjádřil názor, že ochrany nebo nápravy proti platebnímu výměru ze dne 25. 2. 1999, č. j. 16695/99/283911/6619, se nemohl domáhat jinými právními prostředky, a to odvoláním a žalobou ve správním soudnictví, protože opravnými prostředky lze napadat pouze věcnou nesprávnost v daňovém rozhodnutí a nikoliv jeho neplatnost, přesněji řečeno jeho právní neexistenci. Vyčerpání všech opravných prostředků, které stěžovateli zákon k ochraně jeho práva poskytuje, aby dosáhl změny či zrušení předmětného rozhodnutí, proto nezakládá nepřípustnost žaloby, která byla krajským soudem odmítnuta. Stěžovatel je názoru, že je třeba odpovědět na otázku, zda skutečnost, kdy orgán veřejné moci neosvědčil neplatnost rozhodnutí, ačkoliv jej k tomu stěžovatel vyzval, a žádost vyřídil sdělením, lze považovat za nezákonný zásah orgánu veřejné moci a zda se ochrany před tímto nezákonným zásahem lze domáhat u soudu žalobou podle § 82 a násl. s. ř. s. Stěžovatel s poukazem na nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 31/99 ze dne 15. 12. 1999 dovozuje, že skutečnost že finanční úřad jeho žádost vyřídil sdělením místo toho, aby osvědčil splnění podmínek neplatnosti rozhodnutí, představuje nezákonný zásah, jak jej má na mysli § 82 a násl. s. ř. s. a ochrany před tímto zásahem se lze domáhat právě žalobou podle citovaného ustanovení. V případě, že Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítne pro nedůvodnost bylo by na místě zabývat se odchylným právním názorem vysloveným Ústavním soudem v citovaném nálezu. Krajský soud při interpretaci a aplikaci § 82 a § 85 s. ř. s. vybočil z mezí ústavnosti a porušil stěžovatelovo právo domáhat se ochrany před nezákonným zásahem orgánu veřejné moci. Jinými slovy řečeno tzn., že pokud se z pohledu krajského soudu nabízí dvojí pohled na možnost domáhat se ochrany před nezákonným zásahem finančního úřadu, potom je nezbytné pro dodržení zásad spravedlivého procesu umožnit stěžovateli domáhat se stanoveným způsobem svých práv u nezávislého a nestranného soudu. Z těchto důvodů navrhl zrušení napadeného usnesení.

Finanční úřad se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s posouzením věci soudem s tím, že považuje právní úvahu a závěry provedené soudem a obsažené v napadeném rozhodnutí za správné. Důvody uvedené stěžovatelem v kasační stížnosti označil za irelevantní, a proto navrhl aby kasační stížnost byla zamítnuta.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadené usnesení v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. v rozsahu a z důvodů, které uplatnil stěžovatel v kasačních stížnostech a přitom neshledal vady uvedené v odst. 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle § 79 odst. 1 s. ř. s. se ten, kdo bezvýsledně vyčerpal prostředky, které procesní předpis pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, může žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení.

Citované ustanovení umožňuje fyzickým a právnickým osobám dovolávat se soudní ochrany v případech, kdy ve správním řízení dochází k neodůvodněným průtahům nebo správní orgán je nečinný, např. v důsledku toho, že místo vydání rozhodnutí, jak mu ukládá právní předpis, vyřídí věc jinou formou, např. stanoviskem, nebo věc bezdůvodně odloží ap. Není rozhodné, jaká věc má být předmětem správního řízení a rozhodnutí nebo jaká skutečnost má být osvědčena. Předmětem ochrany před nečinností správních orgánů je subjektivní veřejné právo vyplývající z čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Určující je, že správní orgán nevydal rozhodnutí, popř. osvědčení, přesto, že tak byl podle zákona povinen učinit. Předpokladem úspěšnosti žaloby na ochranu proti nečinnosti je, že správní orgán má povinnost rozhodnutí či osvědčení vydat. Touto žalobou však nelze dosáhnout vydání rozhodnutí nebo osvědčení o určitém obsahu.

Podle § 82 s. ř. s. každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu, trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování.

Citované ustanovení poskytuje ochranu každému proti faktickým nezákonným zásahům veřejné moci, které nejsou rozhodnutími ani jinými individuálními akty. Zásah může mít různou formu, např. omezení osobní svobody, útok proti tělesné integritě, donucení k opuštění určitého místa, donucení něčeho se zdržet, ap. Předpokladem úspěšnosti žaloby je trvání zásahu či jeho následků nebo hrozba opakování. Žalobce musí v žalobě přesně označit o jaký zásah se jedná, kdy a kým byl prováděn, v jakém právu byl zkrácen, v čem spatřuje nezákonnost zásahu a v čem vidí trvání důsledků zásahu či hrozbu opakování.

Jedná se tedy o dvě rozdílné situace, které nelze směšovat ani zaměňovat. V daném případě se stěžovatel podanou žalobou domáhal ochrany před nezákonným zásahem podle § 82 a násl. s. ř. s. a přitom žádal, aby bylo finančnímu ředitelství zakázáno pokračovat v porušování jeho práv a současně, aby bylo finančnímu ředitelství přikázáno zahájit řízení o splnění podmínek osvědčení neplatnosti platebního výměru. Z obsahu žaloby pak vyplývá, že nezákonný zásah stěžovatel spatřuje v tom, že nebylo vydáno osvědčení o určitém obsahu, čímž chtěl dosáhnout nového přezkoumání platebního výměru ze dne 25. 2. 1999, č. j. 16695/99/283911/6619. Krajský soud ve věci rozhodl, aniž by si ujasnil, čeho se stěžovatel domáhá, neboť vycházel z toho, že nezákonný zásah spočívá v tom, že finanční úřad nezahájil řízení o splnění podmínek osvědčení neplatnosti rozhodnutí. Jedním dechem tak hovoří o nezákonném zásahu a ochraně proti nečinnosti, což je pojmově vyloučeno. Krajský soud tedy rozhodl o žalobě, která měla vady a v důsledku toho je napadené usnesení nepřezkoumatelné. Teprve poté, až krajský soud odstraní vady žaloby, aby bylo nepochybné, čeho se stěžovatel podanou žalobou domáhá, zda ochrany před nezákonným zásahem nebo ochrany před nečinností, může ve věci znovu rozhodnout.

Dovozuje-li stěžovatel s odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 15. 12. 1999, sp. zn. II. ÚS 31/99, že se správně domáhal u krajského soudu ochrany před nezákonným zásahem finančního úřadu, který spatřuje v tom, že orgán veřejné moci mu neposkytl právní ochranu, když neosvědčil splnění podmínek neplatnosti platebního výměru, jedná se o námitku, z důvodů výše uvedených, zcela nedůvodnou.

Stejně tak poukazy na usnesení Ústavního soudu považuje Nejvyšší správní soud za zcela bezpředmětné, protože se týkají řízení před Ústavním soudem, pro které platí jiná procesní pravidla než pro řízení před krajským soudem ve správním soudnictví.

Z důvodů výše uvedených Nejvyšší správní soud napadené usnesení podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a podle odst. 2 citovaného ustanovení vyslovil, že se věc vrací krajskému soudu k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. je krajský soud názorem vysloveným v tomto rozsudku vázán.

Podle § 110 odst. 2 s. ř. s. rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o nákladech řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. dubna 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu